

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 17 aprila 2020. godine
Br. ref.:RK 1546/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI125/19

Podnosilac

Ismajl Bajgora

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 73/2019
od 19. marta 2019. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Ismajl Bajgora sa prebivalištem u selu Donja Brnjica, opština Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Ali Latifi, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Rev. br. 73/2019] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 19. marta 2019. godine u vezi sa presudom [Ac. br. 4134/14] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 27. novembra 2018. godine i presudom [C. br. 2915/12] Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 11. juna 2014. godine.
3. Osporena presuda je podnosiocu zahteva uručena dana 20. maja 2019. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su, prema navodima podnosioca zahteva, povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 30. jula 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 14. avgusta 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 30. avgusta 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu. Istog dana, od Osnovnog suda je tražena povratnica kao dokaz o prijemu osporene presude od strane podnosioca zahteva.
9. Dana 4. septembra 2019. godine, Osnovni sud je obavestio Sud da je podnosiocu zahteva osporena presuda uručena dana 20. maja 2019. godine.
10. Dana 11. marta 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

Vansudski postupak

11. Dana 20. septembra 2002. godine, podnosilac zahteva je zaključio Ugovor [br. 200] na neodređeno vreme sa Osiguravajućim društvom "Siguria" sa sedištem u Prištini (u daljem tekstu: društvo "Siguria"), kao rukovodilac sektora za štete ovog društva.
12. Dana 17. juna 2003. godine, društvo "Siguria", odnosno njegov generalni direktor je odlukom [br. 01-895], raskinuo radni odnos podnosiocu zahteva počev od 16. juna 2003. godine.
13. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva se žalbom protiv gore navedene odluke obratio Odboru direktora društva "Siguria". Prema navodima podnosioca zahteva, navedeni Odbor mu nije nikada odgovorio.

Parnični postupak

14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Opštinski sud) protiv društva "Siguria", navodeći da nisu ispunjeni uslovi utvrđeni u stavu 7. člana 11. (Prestanak ugovora o radu) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 od 8. oktobra 2011. godine o osnovnom zakonu o radu na Kosovu (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a), jer u vreme donošenja pobijanog rešenja, tuženi, odnosno društvo "Siguria", nije bilo podvrgnuto privrednim, tehnološkim ili organizacionim promenama, koje predstavljaju osnove po kojima bi se mogao raskinuti ugovor na osnovu navedene odredbe.
15. Dana 12. januara 2005. godine, Opštinski sud je presudom [C1. br. 233/2003], (i) usvojio kao osnovanu tužbu podnosioca zahteva; (ii) poništio kao protivzakonitu odluku [br. 01-895] društva "Siguria" od 17. juna 2003. godine i (iii) obavezao dotično društvo da podnosioca zahteva vrati na ranije radno mesto. Sud je predmetnom presudom, između ostalog, obrazložio (i) da predmetni Ugovor nije mogao biti raskinut na osnovu stava 7. člana 11. (Prestanak ugovora o radu) Uredbe UNMIK-a jer se predmetna odredba mora tumačiti zajedno sa stavom 1. člana 12. (Prestanak ugovora o radu zbog privrednih, tehnoloških i organizacionih promena u preduzeću) Uredbe UNMIK-a, dok u okolnostima predmeta, tuženi, odnosno društvo "Siguria", nije podvrgnuto privrednim, tehnološkim ili organizacionim promenama; i (ii) da tužilac, odnosno podnosilac zahteva, nije obavešten 30 (trideset) dana ranije o raskidu Ugovora.
16. Neodređenog datuma, društvo "Siguria" je izjavilo žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv presude [C1. br. 233/2003] Opštinskog suda, navodeći bitne povrede odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.
17. Dana 17. juna 2006. godine, Okružni sud u Prištini je presudom [Ac. br. 706/2005] odbio žalbu društva "Siguria" i potvrdio u celosti presudu [C1. br. 233/2003] Opštinskog suda od 12. januara 2005. godine. Na osnovu spisa

predmeta, potvrđena presuda Opštinskog suda, odnosno presuda [C1. br. 233/2003] od 12. januara 2005. godine, postala je pravosnažna na dan potvrđivanja od strane Okružnog suda, to jest 17. juna 2006. godine.

Izvršni postupak

18. Dana 14. jula 2006. godine, podnosilac zahteva se obratio Opštinskom sudu sa zahtevom za izvršenje presude [C. br. 233/2003] Opštinskog suda od 12. januara 2005. godine, kojom je društvu "Siguria" naloženo da vrati podnosioca zahteva na ranije radno mesto i da mu nadoknadi zarade koje nije ostvario, počev od dana raskida radnog odnosa, odnosno od 16. juna 2003. godine, pa do dana vraćanja na rad.
19. Dana 29. oktobra 2007. godine, Opštinski sud je rešenjem [E. br. 348/07] usvojio predlog podnosioca zahteva za nadoknadu zarada koje nije ostvario za vremenski period od 17. maja 2006. godine do 31. maja 2007. godine, u ukupnom iznosu od 19.799,51 evra, kao i troškova postupka, finansijskog veštaka i advokata. Kao što je objašnjeno gore navedenim rešenjem, vrednost naknade je utvrđena na osnovu procene finansijskog veštaka koga je nadležni sud angažovao da izvrši obračun zarada koje podnosilac zahteva nije ostvario u periodu u kojem je njegov Ugovor bio raskinut, s obzirom na to da društvo "Siguria" nije pružilo Opštinskom sudu tačne podatke o dohocima podnosioca zahteva.

Parnični postupak

20. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je ponovo podneo tužbu Opštinskom sudu, osporavajući procenu finansijskog veštaka u pogledu vrednosti naknade, navodeći, između ostalog, da procena finansijskog veštaka nije bila zasnovana na Ugovoru o radu na osnovu kojeg je njegova mesečna bruto plata iznosila 2.000 evra.
21. Dana 16. decembra 2009. godine, Opštinski sud je presudom [C1. br. 92/2007], (i) delimično usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva u pogledu naknade neostvarenih zarada za period od 1. juna 2007. godine do 10. jula 2007. godine, u ukupnom iznosu od 2.330,00 evra, uključujući i zakonsku kamatu; te (ii) odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva za naknadu "preko odobrenog iznosa" za period od 16. juna 2003. do 2. juna 2009. godine u iznosu od 81.207,46 evra, kao i potraživanja za naknadu zakonske kamate za dati period, penzijske štednje i poreza na platu u ukupnom iznosu od preko 39.000 evra. Iz izreke presude se uočava da je Opštinski sud usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva samo u odnosu na vremenski period od 1. juna 2007. do 10. jula 2007. godine, obrazlažući to time da je podnosilac zahteva, osim u ovom periodu, radio u drugim organizacijama i samim tim ostvarivao lične dohotke.
22. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv gore navedene presude Opštinskog suda, navodeći povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se pobijana

presuda preinači u odnosu na odbijajući deo, ili da se ista ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

23. Dana 1. novembra 2011. godine, Okružni sud u Prištini je rešenjem [Ac. br. 241/2010] ukinuo presudu [C1. br. 92/2007] Opštinskog suda od 16. decembra 2009. godine i vratio predmet na ponovno odlučivanje.
24. Na ročištu za glavnu raspravu Osnovnog suda u ponovljenom suđenju, podnosilac zahteva je tražio da naknada za period od 16. juna 2003. godine do 31. januara 2014. godine bude u iznosu od 182.466 evra, isključujući ostvarivanje zarada koje je već ostvario u izvršnom postupku. On je pored toga tražio da se iznos od 182.466 evra obračuna na osnovu stava 1. člana 80. (Sudska odluka o pravima radnika) Zakona br. 03/L-212 o radu (u daljem tekstu: Zakon o radu), a koji, prema njegovim rečima, dostiže visinu od 364.932 evra, uključujući i zakonsku kamatu od 3,5% do 4%.
25. Dana 11. juna 2014. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 2915/12]: (i) delimično usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i obavezao društvo "Siguria" da mu na ime neostvarenih zarada isplati iznos od 17.834,22 evra za period od 16. juna 2003. do 31. januara 2014. godine, penzijske doprinose u iznosu od 1.922,89 evra, porez na platu u iznosu od 3.720,99 evra i zateznu kamatu od 3%, počev od dana donošenja presude pa do konačne isplate; te (ii) odbio kao neosnovan preostali deo tužbenog zahteva, navodeći, između ostalog, (i) da su potraživani iznosi bili u suprotnosti sa nalazom veštaka; (ii) da mu je tuženi u međuvremenu isplatio jedan deo zarada; i (iii) da navodi podnosioca zahteva o pravu na dvostruku naknadu vrednosti na osnovu člana 80. Zakona o radu ne stoje iz razloga što prema obrazloženju tog suda: "*Sud procenjuje da ova zakonska odredba se ne može tumačiti na takav način kako tvrdi tužilac za dvostruku nadoknadu plata, ali može da dolazi do izražaja za neku drugu nadoknadu što od neke pravne osnove može pripadati radniku, a sud u slučaju odlučivanja je procenio da tužiocu ne može pripadati neka druga nagrada osim nadoknade plata i drugih prihoda za koje je odlučeno kao u tački I. izreke ove presude*".
26. Dana 6. avgusta 2014. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, navodeći povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešno tumačenje materijalnog prava. Podnosilac zahteva je nastavio da osporava tumačenje člana 80. Zakona o radu, navodeći da on na osnovu tog člana ima pravo na "*udvostručivanje naknade plata*".
27. Dana 27. novembra 2018. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 4134/14], odbio, kao neosnovane, žalbu podnosioca zahteva i odgovor na žalbu koji je podnelo društvo "Siguria" i na taj način potvrdio presudu Osnovnog suda, uključujući i tumačenje u odnosu na član 80. Zakona o radu, sa izuzetkom tačke koja se odnosi na zakonsku kamatu, te obavezao društvo "Siguria" da podnosiocu zahteva isplati "*kamatu koju plate komercijalne banke na Kosovu kao za deponovana sredstva bez određene destinacije za jednu godinu, počevši od dana primanja presude prvostepenog suda 11.06.2014. godine, do konačne isplate*".

28. Dana 16. januara 2019. godine, podnosilac zahteva je protiv gore navedene presude Apelacionog suda podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći pogrešnu primenu materijalnog prava, a konkretnije člana 80. Zakona o radu, na osnovu kojeg i kao što je prethodno navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da mu pripada “*dvostruka naknada plata*”.
29. Dana 19. marta 2019. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 73/2019], odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca zahteva za reviziju i potvrdio presudu Apelacionog suda.

Navodi podnosioca zahteva

30. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa njegovim osnovnim pravima i slobodama zagwarantovanim članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
31. Što se tiče tvrdnji o povredi člana 31. Ustava, podnosilac zahteva navodi (i) da nije izvršena pravosnažna presuda, odnosno presuda [C1. br. 233/2003] Opštinskog suda od 12. januara 2005. godine i da je kao posledica toga pretrpeo finansijsku štetu u iznosu od 182.466,00 evra, isključujući kamatu od 8% određenu članom 382. (Zatezna kamata) Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO) za određene vremenske periode; (ii) da je osporena presuda u suprotnosti sa članom 5. (Zabrana diskriminacije u zapošljavanju) i stavom 1. člana 80. Zakona o radu, prema kojem “*radniku pripada pravo da zahteva dvostruku nadoknadu plata u ukupnom iznosu od 364.932,00 evra, plus kamata od 8%, prema članu 382. stav 2 ZOO-a*”; (iii) da su “*presuda prvostepenog, drugostepenog i trećestepenog suda kontradiktorne*”; (iv) da je Zakon o radu protumačen na njegovu štetu kao rezultat “*individualnih, klasnih interesa, nepotizma i kleptokracije*”; i (v) da je društvo “*Siguria*” izvršilo krivično delo, tačnije da je “*Kompanija “Siguria” zbog neizvršenja konačnih presuda za vraćanje na rad [...] izvršila i KD (krivično delo) koje garantuje Ustav i KZ, KZRK...*”.
32. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) naknadu ličnih dohodaka prema Ugovoru o radu u visini od 2000 evra mesečno, počev od dana otpuštanja pa do dana vraćanja na rad; (ii) naknadu iznosa koji se uplaćuju u penzijski štedni fond počev od 16. juna 2003. do 31. decembra 2011. godine; (iii) obračun zakonske kamate od 3,5 % i one od 8% za period od 1. januara 2012. do 10. novembra 2015. godine u skladu sa stavom 2. člana 382. ZOO-a; (iv) naknadu od 182.466,00 evra koju je procenio finansijski veštak; i (v) snošenje troškova sudskog postupka prema tarifi Advokatske komore u visini od 3.184,80 evra.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Član 31. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

Zakon br. 03/L-212 o radu

Član 5. (Zabrana diskriminacije u zapošljavanju)

- 1. Diskriminacija je zabranjena u zapošljavanju i u profesiji, vezano sa rekrutovanje u zaposlenosti, treiranje, promisanje zapošljavanja, uslove zaposlenja, disciplinske mere anuliranja ugovora ili drugih pitanja uređena ovim zakonom i drugim važećim zakonima.*

Član 80. (Sudsko odluka o pravima radnika)

- 1. Ako sud utvrdi da prekid Ugovora o Radu sa strane poslodavca je nezakonita na osnovu odredbama ovog Zakona, Kolektivnog Ugovora, tada će narediti poslodavcu da izvrši jednu od ovih opcija:*

- 1.1. isplatiti radniku naknadu, izuzev dodataka i drugih iznosa, koji im sleduje radnicima na osnovu ovog Zakona, Ugovora o radu Kolektivnog ugovora ili Internim aktom, u takvim iznosima koje Sud smatra prava i adekvatna, ali koja ne treba biti ne manje od dva puta vrednosti od bilo koje naknade koji pripada radniku za vreme otpusta; ili*
- 1.2. ukoliko se udaljavanje sa posla ocenjuje kao nezakonito prema članu 5 ovog zakona, sud može da ponovo vraća zaposlenog na njegovo radno mesto i nalaže nadoknadu svih plata i drugih izgubljenih dobiti tokom celog vremena nezakonitog udaljavanja sa posla.*

Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima

Član 382. (Zatezna kamata)

- 1. Dužnik koji zadocni u ispunjavanju novčanih obaveza duguje, osim glavnice, i zateznu kamatu.*
- 2. Iznos zatezne kamate je osam procenta (8%) godišnje, osim ako nije drugačije određeno posebnim zakonom.*

Prihvatljivost zahteva

33. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom, propisane Zakonom i dalje precizirane Poslovníkom.
34. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

35. Pored toga, Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti koji su propisani Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

36. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 189/2018] Vrhovnog suda od 13. juna 2019. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva određena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koja tvrdi da su mu povređena u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u roku koji je određen članom 49. Zakona.

37. Međutim, pored toga, Sud razmatra i da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Stav (2) pravila 39. Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može razmatrati zahtev, uključujući i uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 39 (2) propisuje da:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

38. U tom pogledu, Sud podseća da je podnosilac zahteva 2002. godine zaključio ugovor o radu sa društvom “Siguria”. Društvo “Siguria” je u junu 2003. godine raskinulo podnosiocu zahteva radni odnos. Odluku o raskidu radnog odnosa, podnosilac zahteva je prvo osporio u upravnom postupku, a kasnije u sudskom postupku, koji postupci su rezultirali u korist podnosioca zahteva na osnovu presude [Ac. br. 706/2005] Okružnog suda od 17. juna 2006. godine, kojom je potvrđena nižestepena presuda o nezakonitosti prekida Ugovora o radu podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva je dalje vodio izvršni postupak koji je okončan rešenjem [E. br. 348/07] od 29. oktobra 2007. godine, kojim je podnosiocu zahteva priznato pravo na vraćanje na rad i dodeljeno pravo na ostvarivanje ukupnog iznosa od 19.799,51 evra za period od 17. juna 2006. do 31. januara 2007. godine. Na osnovu spisa predmeta, društvo “Siguria” nije omogućilo podnosiocu zahteva vraćanje na radno mesto, ali je gore navedeni iznos naknade ostvaren.
39. Međutim, ovaj dosuđeni iznos naknade ponovo je postao predmet sudskih postupaka. Prvobitno su sudski postupci koji su se odnosili na osporavanje vrednosti naknade, odnosno primenu zakonskih odredaba pri utvrđivanju tog iznosa, rešeni preko Opštinskog suda 2009. godine i vraćeni na ponovno odlučivanje od strane Okružnog suda 2011. godine. Inače, u novom suđenju, Osnovni sud je utvrdio i dodatnu vrednost naknade od 17.834,22 evra za period od 16. juna 2003. do 31. januara 2014. godine, a takođe, kao što je prethodno objašnjeno, penzijske doprinose, porez na platu i pripadajuću zateznu kamatu, a te vrednosti naknade su naknadno odobrene i od strane Apelacionog i Vrhovnog suda.
40. Podnosilac zahteva nastavlja da osporava utvrđeni iznos naknade, navodeći da je presuda Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa članovima 21, 22, 23, 24, 31. i 49. Ustava. U suštini, podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi pogrešno protumačili član 80. Zakona o radu koji, prema njegovim rečima, obavezuje sudove da tužiocu nadoknade “*ne manje od dvostruke vrednosti bilo koje kompenzacije koja pripada radniku - u trenutku otpuštanja*”, a što, prema njegovim navodima, u okolnostima konkretnog slučaja, dostiže vrednost od 364.932,00 evra, uključujući i obračun pripadajućih kamata.
41. U tom kontekstu i u nastavku, Sud će ispitati navode podnosioca zahteva u vezi sa (i) navodnim povredama člana 31. Ustava zbog pogrešnog tumačenja Zakona o radu, i (ii) navodnim povredama članova 21, 22, 23 24. i 49. Ustava, primenjujući sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), na osnovu koje je Sud, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi

ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

(i) *Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava kao rezultat pogrešnog tumačenja zakona*

42. S tim u vezi i pre svega, Sud naglašava da u kontekstu ocene saglasnosti sudskih postupaka sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), praksa Suda i praksa ESLJP-a utvrđuju da se pravičnost postupka ocenjuje na osnovu postupka kao celine (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68). Shodno tome, prilikom ocene navoda podnosioca zahteva, Sud će se takođe pridržavati ovog načela (vidi, slučajeve Suda: KI104/16, podnosilac *Miodrag Pavić*, presuda od 4. avgusta 2017. godine, stav 38 i KI143/16, podnosilac *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine, stav 31).
43. Pored toga, u kontekstu navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava, Sud podseća da je suština navoda povezana sa tvrdnjom o pogrešnom tumačenju člana 80. Zakona o radu, a koje tumačenje je prema rečima podnosioca zahteva dovelo do utvrđivanja pogrešnog iznosa naknade u okolnostima njegovog slučaja.
44. U kontekstu navoda koji se odnosi na pogrešno tumačenje primenljivog zakona, Sud pre svega naglašava da se kao opšte pravilo, navodi o pogrešnom tumačenju zakona koje su navodno učinili redovni sudovi, odnose na oblast zakonitosti i kao takvi nisu u nadležnosti Suda i iz tog razloga ih Sud, u načelu, ne može razmatrati (vidi slučajeve Suda: br. KI06/17, podnosilac *L.G. i petoro drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobra 2016. godine, stav 36; KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 56; i slučaj Suda KI154/17 i 05/18, podnosioci zahteva *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. avgusta 2019. godine, stav 60).
45. Sud je dosledno ponavljao da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu koje su navodno napravili redovni sudovi (*zakonitost*), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (*ustavnost*). On sam ne može da oceni zakon koji je doveo dotle da redovni sud donese jednu umesto druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "*četvrtog stepena*", što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi predmet ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28, i vidi, takođe, između ostalog, slučajeve Suda: KI06/17, citiran u tekstu iznad, stav 37; KI122/16, citiran u tekstu iznad, stav 57 i KI154/17 i 05/18, citiran u tekstu iznad, stav 61).
46. Sud je dosledno držao ovaj stav zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, koja jasno navodi da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava (vidi predmet

ESLJP-a *Pronina protiv Rusije*, presuda od 30. juna 2005. godine, stav 24, i slučajeve Suda: KIO6/17, citiran u tekstu iznad, stav 38; KI122/16, citiran u tekstu iznad, stav 58 i KI154/17 i 05/18, citiran u tekstu iznad, stav 62).

47. Sud, međutim, naglašava da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuju i okolnosti pod kojima treba napraviti izuzetke od ovog stava. ESLJP je naglasio da dok je prvenstveno na domaćim organima, odnosno u konkretnim okolnostima na sudovima, da reše probleme oko tumačenja zakonodavstva, uloga Suda je da se uveri ili proveri da efekti ovog tumačenja budu kompatibilni sa EKLJP (vidi predmet ESLJP-a *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39).
48. Prema tome, iako je uloga Suda ograničena u smislu ocene tumačenja zakona, on se mora uveriti i preduzeti mere kada primeti da je sud "*primenio zakon na očigledno proizvoljan način*" u konkretnom slučaju, što je moglo rezultirati "*proizvoljnim*" ili "*očigledno nerazumnim*" zaključcima za podnosioca zahteva (što se tiče osnovnih načela u vezi sa očigledno pogrešnim tumačenjem i primenom zakona, vidi, između ostalog, slučaj Suda KI154/17 i 05/18, citiran u tekstu iznad, stavovi 60 do 65 i tu korišćene reference).
49. U tom pogledu, Sud mora da naglasi da podnosilac zahteva nije argumentovao pred Sudom (i) razloge koji bi mogli da potkrepe tvrdnju da su u okolnostima konkretnog slučaja, redovni sudovi protumačili član 80. Zakona o radu na "*očigledno pogrešan način*"; i (ii) kako je takvo tumačenje rezultiralo "*proizvoljnim*" ili "*očigledno nerazumnim*" zaključcima za podnosioca zahteva.
50. Sud, međutim, primećuje da u kontekstu njegovih navoda o pogrešnom tumačenju člana 80. Zakona o radu, podnosilac zahteva tvrdi da se njemu, kao rezultat člana 80. Zakona o radu, mora isplatiti dvostruka naknada koja mu pripada, jer je u njegovom tumačenju, na osnovu stava 1. ovog člana, iznos koji je nadoknađen u slučaju kada sudovi utvrde da je prestanak radnog odnosa bio nezakonit ne sme "*biti manji od dvostruke vrednosti bilo koje kompenzacije koja pripada radniku - u trenutku otpuštanja*".
51. Sud u tom pogledu prvo primećuje da su navodi podnosioca zahteva koji se odnose na tumačenje člana 80. Zakona o radu ispitani i obrazloženi od strane redovnih sudova, i to prvo od strane Osnovnog suda presudom [C. br. 2915/12] od 11. juna 2014. godine, kao u nastavku:

"...ova zakonska odredba se ne može tumačiti na takav način kako tvrdi tužilac za dvostruku nadoknadu plata, ali može da dolazi do izražaja za neku drugu nadoknadu što od neke pravne osnove može pripadati radniku, a sud u slučaju odlučivanja je procenio da tužiocu ne može pripadati neka druga nagrada osim nadoknade plata i drugih prihoda za koje je odlučeno kao u tački I. izreke ove presude".
52. Pored toga, Apelacioni i Vrhovni sud su time što su odbili žalbu, odnosno reviziju, kao neosnovanu, potvrdili tumačenje Osnovnog suda u vezi sa članom 80. Zakona o radu.

53. Iz napred navedenih razloga, Sud primećuje da su redovni sudovi odgovorili podnosiocu zahteva u vezi sa njegovom tvrdnjom da mu na osnovu odredaba člana 80. Zakona o radu, pripada dvostruki iznos u visini od 182.466 evra. Redovni sudovi su ocenili ove navode neosnovanim i našli da je materijalno pravo pravilno primenjeno zbog toga što *“tužiocu ne može pripadati neka druga nagrada osim nadoknade plata i drugih prihoda za koje je odlučeno kao u tački I. izreke”*.
54. U tom smislu, Sud ocenjuje da ne postoji ništa što bi ukazivalo da su redovni sudovi *“primenili zakon na očigledno pogrešan način”*, a koja primena bi mogla rezultirati *“proizvoljnim”* ili *“očigledno nerazumnim”* zaključcima za podnosioca zahteva.
55. Stoga, imajući u vidu gore navedena objašnjenja, Sud naglašava da su navodi podnosioca zahteva u vezi sa članom 80. Zakona o radu ispitani i objašnjeni od strane redovnih sudova i da iz postupka u celini ne proizilazi da su redovni sudovi postupali na proizvoljan način ili da su proizvoljno protumačili važeći zakon (vidi, u ovom kontekstu, slučaj Suda KI99/19, podnosilac *Persa Raičević*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2019. godine, stav 46).
56. Sud podseća da podnosilac zahteva pred Sudom, osim tvrdnji koje se odnose na član 80. Zakona o radu, takođe navodi i (i) pogrešno tumačenje člana 5. Zakona o radu i (ii) neizvršenje pravosnažne presude Opštinskog suda iz 2005. godine.
57. Što se tiče prvog pitanja, Sud naglašava da se podnosilac zahteva samo poziva na ovu odredbu i da nije predočio Sudu nijedan argument u prilog ovom navodu. Kao posledica toga, na osnovu svoje sudske prakse, Sud neće dalje razmatrati ovaj navod (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KI136/14, podnosilac *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februara 2015. godine, stav 33; i KI187/18 i 11/19, podnosilac *Muhamet Idrizi*, presuda od 29. jula 2019. godine, stav 73).
58. Što se pak tiče drugog pitanja, odnosno izvršenja presude [C. br. 233/2003] Opštinskog suda od 12. januara 2005. godine koja je pravosnažna od 17. juna 2006. godine, Sud naglašava da je Opštinski sud rešenjem [E. br. 348/07] od 29. oktobra 2007. godine, u izvršnom postupku odlučio o izvršenju te presude i da je iznos naknade koji je njome utvrđen izvršen u korist podnosioca zahteva. Sud primećuje da se podnosilac zahteva nije vratio na svoje radno mesto u društvu *“Siguria”*, međutim, (i) od 2007. godine, podnosilac zahteva nikada nije izneo ovaj navod pred redovnim sudovima; (ii) od 2008. godine, podnosilac zahteva je nastavio sudske postupke osporavajući samo iznos naknade koji mu je dosuđen tom presudom; i (iii) Osnovni sud je presudom [C. br. 2915/12] od 11. juna 2014. godine, uzimajući u obzir i činjenicu da se podnosilac zahteva nije vratio na radno mesto, utvrdio podnosiocu zahteva dodatnu naknadu u iznosu od 17.834,22 evra, pridodajući i potrebne iznose u vezi sa penzijom, porezom na platu i potrebne kamate. Ove poslednje navedene, podnosilac zahteva može ostvariti pridržavajući se relevantnih odredbi izvršnog postupka.

59. Stoga, u ovim okolnostima, a na osnovu napred navedenog i uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je on predočio, Sud, oslanjajući se i na standarde koji su uspostavljeni u njegovoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoju tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda u pogledu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
60. Sud dalje ponovo naglašava da u principu “pravičnost” koja se zahteva članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP nije “supstancijalna”, već “procesna” pravičnost. U praktičnom smislu, i u principu, to se svodi na kontradiktorni postupak u kome se stranke saslušavaju i nalaze u istim uslovima pred nadležnim sudom (vidi, u ovom kontekstu, slučaj Suda br. KI42/16, podnosilac *Valdet Sutaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2016. godine, stav 41 i druge tu navedene reference; KI118/18, podnosilac *Eco Construction d.o.o.*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2019. godine, stav 48 i KI49/19, podnosilac *Limak Kosovo International Airport A.D.*, “*Adem Jashari*”, rešenje o neprihvatljivosti od 8. januara 2020. godine, stav 55).
61. To znači da se strankama mora omogućiti sprovođenje postupka na osnovu načela kontradiktornosti; da im se mora dati mogućnost da tokom različitih faza postupka predoče argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za svoj slučaj; da su svi argumenti, objektivno gledano, koji su bili relevantni za rešavanje njihovog slučaja, propisno saslušani i razmotreni od strane sudova; da su činjenični i pravni razlozi za osporene odluke detaljno izloženi i obrazloženi; i da su, u skladu sa okolnostima slučaja, postupci, gledano u celini, bili pravični (vidi, između ostalog, slučaj Suda br. KI118/17, podnosilac *Şani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. februara 2018. godine, stav 35; vidi, takođe, *mutatis mutandis*, predmet *García Ruiz protiv Španije*, citiran u tekstu iznad, stav 29). Sud smatra da u okolnostima konkretnog predmeta, podnosilac zahteva nije argumentovao da to nije slučaj.
62. Dalje i na kraju, Sud naglašava da član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP ne garantuju nikome povoljan ishod u sudskom postupku niti predviđaju da Sud dovodi u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u parničnom sporu, gde obično jedna strana dobija, a druga gubi (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KI118/17, *Şani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti, stav 36 i KI142/15, podnosilac *Habib Makiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 1. novembra 2016. godine, stav 43).

(ii) Što se tiče ostalih navoda podnosioca zahteva o povredi ustavnih prava

63. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe navodi i povrede članova 21, 22, 23, 24. i 49. Ustava. U tom pogledu, Sud podseća da je on dosledno isticao da samo pominjanje članova Ustava nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva treba da obezbede obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda: KI136/14, citiran u tekstu iznad, stav 33, i KI187/18 i 11/19, citiran u tekstu iznad, stav 73).
64. Međutim, i što se tiče navoda podnosioca zahteva da je osporena presuda Vrhovnog suda doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda

zagarantovanih članom 24. Ustava, Sud podseća na svoj principijelni stav da se postupanje može smatrati neravnopravnim i diskriminatorским ako se prema pojedincu postupalo drugačije nego prema drugima u sličnim pozicijama ili situacijama i ako ta razlika u postupanju nema objektivno i razumno opravdanje. Da bi bilo opravdano, različito postupanje u istim okolnostima mora težiti legitimnom cilju i mora postojati razuman odnos proporcionalnosti između upotrebljenih sredstava i cilja koji se nastoji postići (vidi predmet ESLJP-a *Marckx protiv Belgije*, presuda od 13. juna 1979. godine, stav 33). Podnosilac zahteva nije izneo nijedan navod o nejednakom postupanju, osim navoda da je oštećen kao rezultat “*individualnih, klasnih interesa, nepotizma i kleptokracije*”. Ovaj navod podnosioca zahteva nije zasnovan ni na jednom argumentu, pa ga samim tim Sud ni ne može razmatrati.

65. U tom smislu, Sud naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi predmet ESLJP-a *Mezőtúr-Tiszazugi Társulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
66. Stoga, u ovim okolnostima, a na osnovu napred navedenog i uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je predočio, Sud, oslanjajući se i na standarde ustanovljene u svojoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da podnosilac zahteva nije dokazao i nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju o povredi svojih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih gore navedenim članovima Ustava.
67. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i da se proglašava neprihvatljivim u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. i 47. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, dana 11. marta 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Gresa Caka-Nimani
Gresa Caka-Nimani

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi
Arta Rama-Hajrizi

